

Stellingname capaciteit en inzetbaarheid

Inleiding

Capaciteit en inzetbaarheid zijn belangrijke thema's voor de politie. De maatschappelijke vraag naar politiewerk is voortdurend hoog in omvang en tegelijk variërend in soort. Het capaciteitsvraagstuk heeft in de afgelopen tijd grote vormen aangenomen. De politiezorg staat de komende jaren op alle onderdelen en niveaus onder grote druk. Hiervoor is verschillende keren nadrukkelijk aandacht gevraagd bij het gezag (burgemeesters en openbaar ministerie). Op veel plekken is de grens van wat van politiemensen mag worden verwacht ruim overschreden en in veel gevallen is het heel moeilijk de roosters rond te krijgen. De lage bezetting zet de veiligheid van politiemensen onder druk. Nu de coronacrisis onder controle lijkt te komen en de samenleving weer op gang komt, is het noodzakelijk dat daarbij rekening wordt gehouden met de capaciteit en inzetbaarheid van de politie en de belasting van het politiepersoneel.

Maatregelen

Ten behoeve van de capaciteit en inzetbaarheid is de instroom van nieuw personeel sinds 2017 fors verhoogd en verbreed. Daarnaast is in de afgelopen jaren geïnvesteerd in capaciteitsmanagement om de vraag naar capaciteit en het aanbod ervan beter op elkaar te laten aansluiten. In de cao 2018-2020 zijn ten behoeve van de capaciteit en de inzetbaarheid van de organisatie verschillende afspraken gemaakt tussen de werkgever en de vakorganisaties. Deze afspraken waren nodig omdat de politie zich nu en in de komende jaren in de situatie bevindt dat veel oudere collega's het korps verlaten. Er wordt met man en macht gewerkt aan de vervanging van deze ervaren collega's en de gewenste uitbreiding. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in de uitbreiding van capaciteit op verschillende opgaves van de politie. De basispolitieopleiding is teruggebracht tot twee jaar en in de komende jaren worden per jaar meer dan 2.000 aspiranten ingenomen en opgeleid om als agent aan de slag te gaan. De begeleiding van deze nieuwe collega's tijdens de opleiding en de start als agent vraagt echter eveneens inzet van operationele politiecapaciteit.

Corona

De uitbraak van corona had grote gevolgen voor de maatschappij. Horeca, voetbal, evenementen, etc. kwamen tot stilstand evenals de bijbehorende inzet van de politie. Naarmate de coronacrisis langer duurde en maatregelen ingrijpender werden, nam de discussie in de samenleving toe en ook de weerstand en het protest. Er kwamen forse demonstraties tegen het coronabeleid en de politie moest optreden tegen de rellen bij de invoering van de avondklok. De politie constateert in dit verband in bredere zin een toename van maatschappelijk ongenoegen.

Corona lijkt geleidelijk onder controle komen en de druk op de zorg neemt daardoor af. Voor de maatschappij is het in vele opzichten belangrijk om weer terug te keren naar 'normaal'. Dat de samenleving weer open kan, is goed nieuws na een lange periode van beperkingen. De verwachting is dat de opening van de samenleving in de komende periode gepaard zal gaan met een fors aantal evenementen waarbij de inzet van politiemensen onmisbaar is. Bij de vraag *hoe* de samenleving weer opengaat, is het dan ook essentieel dat rekening wordt gehouden met de capaciteit die de politie daarvoor op een verantwoorde manier kan leveren. Hierover zijn duidelijke afspraken nodig. De volgende zaken zijn hierbij van belang:

- **Bezetting:** met name in de gebiedsgebonden politiezorg (GGP) is de bezetting in de afgelopen jaren flink gedaald. Om deze ontwikkeling te keren worden verschillende maatregelen genomen voor de korte en de lange termijn (noodplan GGP). Zo krijgen medewerkers de mogelijkheid om overuren en bovenwettelijke verlofuren te laten uitbetalen. In de komende twee maanden gaan partijen met elkaar in gesprek over solidariteit en de bereidheid om bij te dragen aan het politiewerk, vacatureregie en doorstroomregulering en andere aanstellingsvormen binnen de GGP. Met het effect van de genomen en te nemen maatregelen is echter tijd gemoeid. Dat betekent voor de komende tijd hoe dan ook dat minder schouders het werk moeten dragen.
- **Overuren:** de lage bezetting in combinatie met de inzet voor bewaken en beveiligen (inzet bewakingseenheden na de moord op Derk Wiersum), de vele demonstraties en de handhaving van de avondklok en de avondklokrellen, hebben geleid tot meer overwerk. In

de eerste 12 weken van 2021 was sprake van een stijging van 66% aan overuren ten opzichte van dezelfde periode in 2020 (543.000 overuren in 2021 en 326.500 overuren in 2020). Overuren worden uiteindelijk weer in tijd opgenomen en dat heeft op termijn gevolgen voor de capaciteit en inzetbaarheid van het korps.

- Verlof: als gevolg van de reisbeperkingen en overige coronamaatregelen en de inzet voor corona is in 2021 minder verlof aangevraagd en opgenomen dan gebruikelijk. In periode 1 tot en met 5 van 2021 is 36 procent minder verlof opgenomen dan in dezelfde periode in 2019. Het aantal uren opgenomen verlof in deze periode betrof in de jaren 2019, 2020 en 2021 respectievelijk 2,2 miljoen uren, 1,7 miljoen uren en 1,4 miljoen uren. De verwachting is dat naarmate de maatschappij weer opengaat en reisbeperkingen worden opgeheven, ook weer meer verlof zal worden aangevraagd. Het is belangrijk dat dit verlof ook kan worden opgenomen in verband met de noodzakelijke recuperatie van politiemensen na de enorme wissel die de coronacrisis op hen heeft getrokken. Bij de heropening van de samenleving (horeca, voetbal, evenementen, etc.) zal juist op deze collega's weer een beroep worden gedaan.
- OBT/IBT: in verband met de coronacrisis zijn opleidingen in het kader van OBT en IBT tot het hoogst noodzakelijke beperkt. De intensiteit van OBT en IBT zal bij het weer opengaan van de samenleving toenemen, mede in verband met de inhaalslag die op dit punt moet worden gemaakt. Dit heeft eveneens effect op de beschikbare capaciteit en inzetbaarheid van de organisatie.

Verantwoorde inzet

De huidige capaciteit en inzetbaarheid van het korps en de noodzaak tot recuperatie leidt tot de conclusie dat het afstemmen van de vraag naar en het aanbod van politiecapaciteit nauw luistert. De huidige situatie maakt dat ten aanzien van de inzet van de politie bij evenementen keuzes nodig zijn. Voor partijen geldt daarom als harde randvoorwaarde dat het (tempo van het) weer opengaan van de samenleving, met name op het vlak van evenementen, afhankelijk wordt gemaakt van de mogelijkheden en onmogelijkheden van de politie om de benodigde capaciteit op een verantwoorde manier te leveren.

De politie heeft hiertoe in het landelijk plan van aanpak 'Capaciteit bevorderende maatregelen basisteams - korte termijn' richtinggevende principes voor evenementen vastgesteld. Deze principes zien op de volgende punten:

- Bestuurlijke borging: door het vaststellen van een evenementenkalender en bijbehorende afspraken voor B en C evenementen op eenheidsniveau. Alle daarop vermelde B en C-evenementen moeten zijn voorzien van een CM-paragraaf en best mogelijke schatting van de benodigde inzet. De bestuurlijk vastgestelde evenementenkalender geldt in principe als kader voor het volgende kalenderjaar. Bij aanvragen van nieuwe evenementen of het verplaatsen van evenementen na het vaststellen van de kalender, vindt opnieuw bestuurlijke toetsing op regionaal niveau plaats, waarbij de gevolgen voor de politiecapaciteit nadrukkelijk worden betrokken. In dit kader dient ook expliciet een afweging te worden gemaakt over het (niet) bieden van de mogelijkheid om B en C evenementen door te schuiven naar later in het jaar.
- Sturen op politie-inzet: door bestuurlijke afspraken over de inzet, heldere vergunningsvoorwaarden vooraf en controle, toezicht, bestuurlijke handhaving en evaluatie achteraf.
- Verantwoordelijkheid organisator: de organisator is primair verantwoordelijk voor de veiligheid en overlast op én om het evenemententerrein. Het verdient aanbeveling om de rol van de organisatoren uit te breiden tot de 1e ring rondom het evenement.
- Arrestanten: het inrichten van een landelijke Arrestanten Afhandeling (ARAF) procedure.
- Geen bijstand: voor evenementen wordt in principe geen bijstand gevraagd.

Omdat de situatie per eenheid kan verschillen, worden deze uitgangspunten op regionaal niveau besproken door de politiechef met zijn of haar bevoegde gezag (en vervolgens in de lokale driehoeksoverleggen). Vooruitlopend daarop bespreken de minister en de korpschef dit in het LOVP.

Tenslotte

Uit de coronacrisis kunnen belangrijke lessen worden getrokken voor de toekomst. De politie is een vitale sector en het functioneren van de politieorganisatie is essentieel voor het functioneren van de samenleving, zeker in dit soort situaties. Vanuit dit perspectief is het noodzakelijk scenario's te blijven maken en voorbereidingen te blijven treffen voor het geval het coronavirus of varianten daarvan weer opleven. Een voorrangspositie van politiemedewerkers in het vaccinatiebeleid is daarvan een cruciaal onderdeel.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
(Ferd Grapperhaus)

De korpschef van politie
(Henk van Essen)

De Nederlandse Politiebond,
(Jan Struijs)

De politievakorganisatie ACP,
(Gerrit van de Kamp)

De Algemene Nederlandse Politievereniging,
(Alexander Simonis)

Equipe – Vakvereniging voor Politie,
(Miriam Barendse)